

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๑๐๐๔/๑๐๘๓

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การรับรองร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัส (Caracas Political Declaration) ในการประชุม
คณะกรรมการประสานงานระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัส และคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

ด้วยกระทรวงการต่างประเทศมีความประสงค์จะเสนอเรื่อง การรับรองร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัส (Caracas Political Declaration) ในการประชุมคณะกรรมการประสานงานระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) รักษาการแทนรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการต่างประเทศ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement – NAM) ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๕๐-๑๙๖๐ ขณะที่โลกอยู่ในยุคสงครามเย็น และประเทศในเอเชียและแอฟริกาหลายประเทศยังคงตกเป็นอาณานิคมของมหาอำนาจ โดยเริ่มการประชุมที่กรุงโคลัมโบ เมื่อปี ๒๔๙๗ (ค.ศ. ๑๙๕๔) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ระหว่างประเทศในขณะนั้น และมีประเทศที่เข้าร่วมเพิ่มขึ้นจนมีการประชุมสุดยอดผู้นำ (NAM Summit) เป็นครั้งแรกที่กรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย เมื่อปี ๒๕๐๔ (ค.ศ. ๑๙๖๑) และขยายออกไปจนปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งหมด ๑๒๐ ประเทศ

๑.๑.๒ การประชุม NAM Summit เป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการทบทวนบทบาทและกำหนดทิศทางของ NAM ในการเผชิญหน้ากับกระแสโลกาภิวัตน์และความท้าทายที่เป็นผลกระทบจากวิกฤติในโลกปัจจุบัน และกำหนดแผนการดำเนินงานของกลุ่ม NAM ใน ๓ ปีถัดไป อนึ่ง ก่อนการประชุม NAM Summit

๖ เดือน จะมีการจัดการประชุมคณะกรรมการประสานงานระดับรัฐมนตรีของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Ministerial Meeting of the Coordination Bureau (CoB) of the Non-Aligned Movement – การประชุม NAM CoB) เพื่อเตรียมการสำหรับการประชุม NAM Summit

๑.๑.๓ ไทยเข้าเป็นสมาชิก NAM เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๓๖ (ค.ศ. ๑๙๙๓) เมื่อภาวะสงครามเย็นสิ้นสุดลง รวมทั้ง NAM หันมาให้ความสำคัญกับประเด็นทางเศรษฐกิจ และสังคมมากขึ้น โดยมีเป้าหมายคือการมุ่งสร้างมิตรไมตรีในเวทีระหว่างประเทศ และ NAM จะช่วยตอบสนองผลประโยชน์ของไทยในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจซึ่งไทยมีท่าทีสอดคล้องกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

ในการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๓-๖ เมษายน ๒๕๖๑ ณ กรุงบากู อาเซอร์ไบจาน คณะผู้แทนไทยได้ร่วมพิจารณารับรองเอกสารสุดท้าย และปฏิญญาบากู รวมทั้งได้มอบหมายให้คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก มีหนังสือถึงคณะผู้แทนถาวรเวเนซุเอลาประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ในฐานะผู้ประสานงานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เพื่อแจ้งข้อสงวนของไทยต่อเอกสารผลลัพธ์การประชุมทั้งสองฉบับในประเด็นใด ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับท่าทีไทยตามแนวปฏิบัติที่ผ่านมา เพื่อไม่ให้ท่าทีและผลประโยชน์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศอื่น ๆ ได้รับผลกระทบ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ และต่อมา เวเนซุเอลาได้เวียนหนังสือแจ้งข้อสงวนดังกล่าวให้รัฐสมาชิกทราบแล้ว

๒. ข้อเท็จจริง

รัฐบาลเวเนซุเอลาจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม NAM CoB และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ภายใต้หัวข้อหลัก คือ การส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งแก่สันติภาพโดยการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ (Promotion and Consolidation of Peace through Respect for International Law) ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ กรุงการากัส สาธารณรัฐโบลิเวียแห่งเวเนซุเอลา โดยที่ประชุมจะพิจารณาเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งร่วมรับรองปฏิญญาทางการเมืองการากัส (Caracas Political Declaration) ในการประชุมดังกล่าว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๓. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัส เป็นเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จึงเข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) แต่ไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ เนื่องจากไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ

นอกจากนั้น ในระหว่างการประชุม NAM CoB ที่กรุงการากัส อาจมีการพิจารณาเอกสารอื่น ๆ พร้อมกับร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัส ซึ่งอาจมีนัยผูกพันทางการเมืองที่มักใช้อ้างอิงในการกำหนดท่าที

ในเรื่องต่าง ๆ...

ในเรื่องต่าง ๆ ด้วย ประเทศสมาชิกจึงสามารถแจ้งข้อสงวน (reservation) ต่อเอกสารต่าง ๆ ที่จะได้รับการพิจารณา ระหว่างการประชุมตามที่เห็นสมควรได้ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศเห็นว่าไทยควรดำเนินการจัดทำหนังสือแจ้งข้อสงวนดังกล่าวเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของไทยตามแนวปฏิบัติที่ผ่านมา

๔. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การประชุม NAM CoB และการประชุมที่เกี่ยวข้อง จะมีขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๘-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยจะมีการพิจารณาเอกสารต่าง ๆ และการรับรองร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัส ในระหว่างการประชุมดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศจึงขอให้ทางเรื่องเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อที่จะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

๕. สาระสำคัญในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๕.๑ ร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัสมีเนื้อหายืนยันและเน้นย้ำหลักการและท่าทีของกลุ่มประเทศ NAM ที่จะเคารพหลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎบัตรสหประชาชาติ บรรทัดฐานและหลักการต่าง ๆ ที่เป็นที่ยึดถือในระดับนานาชาติ เพื่อการส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของโลกโดยปราศจากการข่มขู่ คุกคาม หรือใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียว

๕.๒ ไทยน่าจะสามารถให้การสนับสนุนและร่วมรับรองปฏิญญาทางการเมืองการากัสได้ เนื่องจากไม่มีข้อขัดข้องต่อสาระโดยรวมของร่างปฏิญญาฯ ซึ่งมีเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ในการส่งเสริมการเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ กฎบัตรสหประชาชาติ และหลักการต่าง ๆ ที่อารยประเทศให้การยอมรับเพื่อสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับหลักการของกลุ่มประเทศ NAM และท่าทีไทยในเวทีพหุภาคี

๖. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

-

๗. ผลกระทบ

-

๘. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

-

๙. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

-

๑๐. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๓)

๑๑. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศประสงค์ขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ ดังนี้

๑๑.๑ ให้ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศที่ได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย เข้าร่วมการประชุม NAM CoB เป็นผู้ร่วมรับรองร่างปฏิญญาทางการเมืองการากัส ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของร่างปฏิญญาฯ ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญหรือขัดต่อผลประโยชน์ของไทยก่อนการรับรอง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศสามารถใช้ดุลยพินิจดำเนินการได้โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา อีกครั้งในการเจรจาและดำเนินการแก้ไข

๑๑.๒ หากปรากฏว่า ถ้อยคำในร่างสุดท้ายของปฏิญญาทางการเมืองการากัส และเอกสารอื่น ๆ ที่จะได้รับพิจารณาในที่ประชุม NAM CoB ไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์และท่าทีไทยในสาระสำคัญ แสดงท่าทีเชิงลบ หรือมีถ้อยคำรุนแรงประณามประเทศอื่นใด ขอให้กระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือแจ้งข้อสงวน (reservation) หรือแสดงท่าทีที่อธิบายอย่างระมัดระวังถึงเหตุผลของไทยซึ่งทำให้ไม่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับถ้อยคำดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำความกราบบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมัตถ์วินัย)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ

กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๑๔๓

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๘๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ pmnavin@mfa.go.th